

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİ (“İSTANBUL”) SÖZLEŞMESİ: KADINI YAŞATIR:

Maalesef son günlerde, Türkiye’nin 2011’de imzaladığı (2012’de de TBMM’de onaylanan) bu önemli Uluslararası Sözleşme aleyhine bir algı kampanyası yürütülüyor. Her gün bir kadının vahşice öldürüldüğü ülkemizde, Sözleşmeden çıkış kabul edilemez bir geri adım olur. Böyle bir geri adımın, kadın hakları konusunda sembolik anlamı da çok büyük ve yıkıcı olur. Hiçbir zaman somut anlatılmadan yürütülen algı kampanyasına karşılık, temeli olmayan “soyut iddialara” karşılık; SOMUT BİLGİLER ile cevabım:

1- “TOPLUMSAL CİNSİYET HUSUSU SORUNLU” İDDİASI:

İstanbul Sözleşmesi şu temel tespiti yapıyor: Kadına karşı şiddetin yapısal sebebi, “toplumsal cinsiyet” kavramıdır, diğer bir ifadeyle; kadınlar için “oluşturulmuş roller” ve “kadınların ast bir konumda” konumlandırılmasıdır. Bu tanım ve tespit neden rahatsız ediyor? Doğru değil mi? Cinayet/şiddet vakalarının birçoğu, örneğin bir genç kız okumak istediğinde veya bir kadının çalışmak istediğinde olmuyor mu? Okumak veya çalışmak istediği için şiddet gören 1 tek erkek vakası duydunuz mu? Çoğu şiddet vakası gerçekten de kadınlara biçilen rollerden kaynaklanıyor: Kadınların “eşit” olmadığı inancından kaynaklanıyor. Anayasamız da 10. Maddesinde kadın ve erkek eşitliğini beyan ediyor ve düzenliyor. İstanbul Sözleşmesinden çıktıktan sonra, Anayasamızı da mı tadil edeceğiz?

2- “SÖZLEŞME AİLEYE ZARAR VERİYOR” İDDİASI:

İddia şu şekilde: “İstanbul Sözleşmesi aileyi değil, kadını koruyor”. Evet, çok doğru: Çünkü İstanbul Sözleşmesinin tüm hükümlerinin temelinde bir ŞİDDET vakası bulunuyor. Aile çok değerlidir, mutlu bir aile büyük nimettir, ancak şiddet olduğunda artık kadın korunmalıdır. Örneğin, İstanbul Sözleşmesi, madde 52, “*ani tehlike anında uzaklaştırma*” tedbirleri öngörüyor. Sözleşme sayesinde mevzuatımıza (6284 sa Kanun ile) şiddet durumunda uygulanabilecek birçok koruma tedbiri girdi. Üstelik ülkemizde uygulama zaten tartışmalı; şiddet gördüm diye savcıya gitme cesareti bulan kadınlarımızın %81’i “takipsizlik” kararı ile karşılaşılıyor. Sonucu her gün izliyoruz; her gün bir kadının öldürülüyor!

Burada tenkit edilen bir diğer madde, madde 48; şiddet vakası olduğunda zorunlu arabuluculuk/uzlaşmayı yasaklıyor. Net söylüyorum: Şiddet görmüş hiçbir kadın evliliğini sürdürmek zorunda değildir! Şiddet bir kere uygulandı mı tekrar uygulanıyor ve genelde artan

bir şiddetle; hiçbir kadın risk altında, korku içinde, yaşamak zorunda değildir. Çocuklar için de şiddet ortamında büyümek büyük bir travmadır; korku ve dehşet altında yaşamaktır. Özetle, öyle bir evliliği zorla ayakta tutmak çocuklara da iyilik değildir.

3- “SÖZLEŞME KADINA KARŞI ŞİDDETLE MÜCADELEDE KATKI SUNMUYOR” İDDİASI:

Buna cevap vermek için birkaç sayfa gerekir ancak çok özet bir şekilde cevap vereyim. Kadına karşı şiddeti önleme konusundaki temel Kanunumuz, 6284 Sayılı Kanundur. Bu Kanun 2012’de yasalaştı; tamamen İstanbul Sözleşmesi temelinde yazılmıştır. İstanbul Sözleşmesi sayesinde (her zaman tam ve etkin uygulanmasa dahi); birçok kadına-şiddet türü tanımlanmıştır, koruma tedbirleri düzenlenmiştir, konuya kapsamlı bir mücadele çerçevesi çizilmiştir. Mevzuatımızın Sözleşmeye göre hala eksik noktaları var. Örneğin; 1) İstanbul Sözleşmesinde (mde 46) “eski eşe” şiddet, ceza ağırlaştırma sebebidir. Kanunlarımıza yansıtılmadı. Bu önemli bir eksik çünkü kadın cinayetlerinin ciddi bir kısmı eski eşe karşı işleniyor. 2) İstanbul Sözleşmesinde (mde 34) “ısrarlı takip” özel bir suç olarak tanımlanıyor. Bizde TCK’da böyle hususi/açık bir tanım yok. Bu da önemli bir eksik çünkü çoğu cinayet ısrarlı takip sonucu işleniyor. 3) İstanbul Sözleşmesi barınak konusunu çok önemsiyor, bizde hala bu konuda büyük eksik var. 4) İstanbul Sözleşmesi eğitimde her seviyede “*kadın-erkek eşitliği*” ve ihtilafları “*şiddete başvurmadan çözme*” dersleri tavsiye ediyor; bizde eksik. Oysa eğitim, kadına şiddetle mücadele için “olmazsa olmaz” husustur.

4- “SÖZLEŞME AHLAK, DİN, NAMUS KARŞITI HÜKÜMLER İÇERİYOR” İDDİASI:

Bu iddianın da hiçbir somut temeli yoktur. Kastedilen maddeler; 12.5 ve 42. Bu maddeler sadece şunu söylüyor: Taraf Ülkeler, töre, din, namus gibi kavramların, herhangi bir şiddet eylemine gerekçe olarak kullanılmamasını temin edeceklerdir. Bu düzenlemenin neresi yanlış? Namus adına işlenen cinayeti kabul edelim mi? Öyle bir durum olduğunu iddia eden bir koca boşanabilir elbette, ancak şiddet/cinayet kabul edilemez! Maddenin tek söylediği budur. Zaten Ceza Kanunumuz esasında aynı şeyi söylüyor, hatta örneğin töre saiki ile cinayet işlenirse bu durum, cezayı ağırlaştırma sebebidir (TCK madde 82/1-k).

5- “SÖZLEŞME EŞCİNSELLİĞİ ÖZENDİRİYOR” İDDİASI:

30 sayfa ve 81 maddelik Sözleşmede “*cinsel yönelim*” tek 1 cümlede geçiyor! Madde 4.3’te. Cümle şöyle: “[Taraf ülkeler], mağdurların haklarını korumaya yönelik tedbirlerin.. ırk, renk, din, siyasi görüş, [vs], cinsel yönelim... gibi, herhangi bir temele dayalı olarak ayrımcılık

yapılmaksızın uygulanmasını temin edeceklerdir”.

Özetle, Sözleşme sadece ve sadece şunu ifade ediyor: Şiddet gören bir kadın varsa, o kadının cinsel yönelimi ne olursa olsun, o da şiddet uygulayandan korunacaktır. Özetle; “o da bir insandır, onun da yaşam hakkı korunmalıdır” diyor sadece Sözleşme.

- Lütfen kimse algı yönetimlerine kanmasın. Yazdıklarına inanmayan, Sözleşmeyi kendisi okuyabilir. Kadına şiddet ülkemizin kanayan yarasıdır: Zaten kadınlarımızı yeterince koruyamıyoruz, bir de İstanbul Sözleşmesinden çıkıp, yargıya, emniyet güçlerine YANLIŞ bir mesaj verilmesin. Biz kadınlar, kazanılmış haklarımız konusunda geriye gidilmesini kabul etmeyiz.

Saygılarımla, Av. Ece Güner Toprak.